

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félévre 2 ftal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadjatik.

Pénz- és érték küldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ
(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)
a lap szellemi részét illető küldemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
ezimsendők.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

		1-1	1-3	1-6	1-12	1-24	1-52
		széri hirdetéskor					
		ft	krft	krft	krft	krft	kr
1/4	lap	14	36	70	120	200	360
1/2	"	7	18	35	60	100	180
3/4	"	350	9	1750	30	50	90
1	"	175	450	875	15	25	45
1	"	90	225	440	750	1250	2250

Nagyobb hirdetéseknek külön kedvezmények.
Asonkival 30 kr. bélyegdíj annyianor, a hányaszor a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni; mennyi helyet igényel a beküldött mellékelt hirdetés számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala és a r. k. Lycceum nyomda központi irodája (főtér gr. Teleki Domokos-háza.) Mellékletek s o. s. fba anáná-tstnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Aron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

A talaj művelése.

A talaj megművelésére czélt munkák közt legfontosabb a szántás. Czélja a talaj porhanyítása, a trágyának keverése a talajjal és a gyomok kiirtása. Fő dolog a porhanyítás, nem csak azért, hogy a növények gyökerei a talajba hatolhassanak, hanem azért is; hogy a levegő a talajba jobban nyomuljon és a talajt megérlelje, vagyis erjedésbe hozza.

Tiszta agyag, vagy tiszta homok nem erjedhet, mert csak szerves testek képesek az erjedésre; de erjed a talajban a televény, a növények gyökerei, levelei, trágya és a gyomok. Ezen anyagok erjedése által azonban a földrészek is átváltoznak, felbontatnak s oldhatók lesznek.

Az erjedés mindenhol nagy szerepet játszik; kenyérsütés, szesz és sűrfőzés, a bor képzése, a gyümölcs utóérése csakis helyes erjedésen alapszik. Az erjedést kelésnek vagy forrásnak szoktuk nevezni.

Az erjedés által a talaj is változik. Hogy a talaj erjedésen át ment-e a következőkről lehet megismerni:

1. a talaj színe barnább lesz.
2. a rögök összetartóságukat elvesztik.
3. a talaj ruganyosnak látszik.
4. a talaj felduzzad.
5. talaj kizöldül, nem csak gyomok látszanak,

hanem igen apró zöld növények, hasonlók a zöld penészhez — borítják el a talajt. Ezen apró növények csak is erjedésen át ment talajon láthatók.

A talaj erjedését csak azon tényezők eszközlik, a melyek más anyagok erjedését is előidéznek, azaz: levegő, nedvesség és meleg.

Szántás és porhanyítás által levegővel ellátjuk a talajt, megkeményedett talaj erjedni nem fog.

Meleget adni a talajnak hatalmunkban ugyan nem áll, de alagsövezés, vízlecsapolás s erősebb trágyázás által annak melegedési képességét fokozhatjuk. Az ilyen talaj tavasz beálltával sokkal előbb fog megmelegedni.

Ősszel felszántott talaj is változik ugyan; a rögök elporlanak s a talaj felszíne porhanyós lesz; a talaj ezen állapota azonban különbözik az érleléstől. Az ily talaj nedves állapotban szántva ismét összeáll, holott a megérlelt talaj nedves állapotban is inkább megtartja porhanyóságát.

Bizonyos nyirkosságra szüksége van a talajnak. Gondoskodnunk kell tehát, hogy a talaj nyirkos legyen, s nyirkosságát meg is tartsa. Az esőre magára nem szabad támaszkodnunk, ez néha igen sokáig késik.

A talaj nyirkosságát a levegőből kell hogy kapja. A talajban folyvást harmat képződik, ez elég nyirkosságot ad a talajnak arra, hogy a talaj érlelése

véghez mehessen. A talajban azonban harmat csak úgy képződhetik, ha ez porhanyó. Hogyan képződik a harmat a talajban? Levegőnk tele van vízpárákkal, ha a talaj porhanyós, a levegő s vele a vízpárák a talajba nyomulnak, s miután a talaj rendszeren hűvösebb a körülégnél, a levegőben lévő vízpárák a talajban megsűrűsödnek s harmattá vagy is vízzé változnak.

Sokan azon véleményben voltak, sőt vannak jelenleg is, hogy a lenyomott talajban a nedvesség tovább tart, s azért tavasszal száraz időben s ha esőre kilátás nem volt, a zabot vagy más tavaszi veteményeket meghengereztek; mások azon okból a burgonya, répa s más kapás növények kapálását elhalasztották s esőre vártak. Ezen eljárás azonban téves. Erről könnyen meggyőződhetünk, ha száraz időben egy és ugyanazon földnek egy részét felássuk, másik részét pedig nem; másnap megvizsgálván a felásott földet, azt 4—5 hüvelyknyi mélységre nyirkosnak fogjuk találni.

Mentől porhanyóbb a talaj, annál inkább képes a levegő abba hatolni, s annál több harmat képződik a talajban. Rögös talaj mindég szárazabb mint a porhanyós.

A talaj erjedése bizonyos esetekben szántás közbejötté nélkül is beállhat, akkor tudni illik, midőn a talaj valamivel betakarva van. P. o. tegyük megkeményedett s szántatlan talajra egy csomó szalmát vagy más gatz, s hagyjuk azt eg, néhány hétig érintetlenül. Öt hat hét múlva távoztassuk el a szalmát, s látni fogjuk, hogy a talaj nedvesebb s porhanyóbb mint a be nem takart föld. Ez onnan ered, hogy a szalma alatt a levegő hidegebb a körülégnél, ez tehát iparkodott a szalma alá nyomulni; itt a levegőben lévő vízpárák megsűrűsödtek s így nedves lett a talaj. A nedvességgel azonban a levegőben lévő más légnemek is lerakodtak, s a talaj erjedni kezd. Először erjed a föld föllete, s a mint tudjuk erjedés alkalmával a talaj mintegy felduzzad, föl dagad, tehát porhanyóbb is lesz. Az így porhanyóbbá lett talajba a levegő is benyomulhatván az alatta fekvő rétegre is hat, s így az erjedés is folytatódik. — Ha a szalmát már más napon eltávolítottuk volna, az erjedés is megszűnt volna.

A szántás tehát csak eszköz a cél elérésére. A szántás nem eszközli a talaj érlelését, hanem csak azon föltételeket hozza létre, melyektől az érlelés függ.

Nem határoz tehát annyira, hogy hányszor szán-

tottuk a talajt, mint, hogy a szántás helyes időben történt-e? Hibázzék az érleléshez a megkívántató meleg, a többszöri szántás cél nélküli leend. P. o. Száraz tében akár hányszor szántjuk a talajt, erjedni nem fog; ellenben nyáron egy szántással is a cél elérhetjük.

Szükséges ugyan, hogy a talaj porhanyós legyen, de káros lehet ha mértéken túl elapróztatik. Az ilyen tulporhanyós talajt az eső leveri s rajta kéreg képződik. A talaj tulporhanyítása beállhat akkor is, ha a talaj tulerjed. P. o. Öt-hat hét alatt a talaj megerjed, ha ebben az állapotban még 3—4 hétig hadjuk, megtörténhetik, hogy a föllete tulporhanyó leend.

Négyféle szántást különböztetünk meg, ugymint: tarló, keverő, vetőszántást és törést.

A tarló szántásnak célja, hogy a sokáig érintetlenül hagyott földréteg porhanyitassék s ez által a lég az alsó réteghez is juthasson, s hogy a földön maradt szerves részek, mint a tarló s ennek gyökerei aláforgattassanak, s felbomolván a talajban, annak termőerejét emeljék, s a jövő növényeknek tápanyagui szolgáljanak, nem szabad a tarlót mélyen alászántani, mert ez esetben a levegő, meleg és nedvesség nem juthatván az alsó rétegbe, a szerves részek kordadása lesz akadályozva.

A tarló alászántását aratás után nem kell halasztani, mert a talaj aratás után mindég jobban kiszárad és megkeményedik.

Ha a tarló alászántását még tökéletesebben eszközölni szándékunk, szántás előtt célszerűen használhatjuk a ekeboronát. Ez a tarlót lenyesi s a földet, mely a gyökerek által összetartartatik azokról eltávolítja. Ennek megtörténtével a már így lenyesett tarlót szántjuk alá. A szántás így történvén sokkal jobb lesz, mert a lenyesett tarló az ekének nem áll ugy utjában, s annak aláforgatása is tökéletesebb leend.

A keverő szántás 4—6 hétre az első szántás után szokott következni. Hányszor történjék a keverő szántás, az az idő járásától, a talaj minőségétől s annak inkább vagy kevésbé gazos voltától függ. Mentől kedvezőbb az időjárás, mentől porhanyóbb s tisztább a talaj, annál kevesebb keverő szántás szükséges, és megfordítva.

A keverő szántás mélyebb lehet a tarlószántásnál, mert ekkor erre idő van, s az így felhozott föld a többszörös forgatás által a vetőszántásig még a lég.

meleg és nedvesség behatásának eléggé van kitéve. A keverőszántásra mindég kedvező időpont választandó, a mikor t. i. a talaj középnedvességgel bír.

A mag alá vagy vetőszántásnak célja a keverőszántás által elkészült porhanyó és tiszta földből rendes magházak alakítása, hogy a szórva vetett mag ezekbe hulljon. A vetőszántás tehát sekély és keskeny barázdákkal eszközöndő.

Ha a magszántásnál széles barázdák huzatnak, a mag azokba hull, s akár tövis akár fogasboronával takarjuk be, egymástól oly távolságu sorokban kel ki, milyen az eke által felhasított barázdaszélesek szélessége volt; s e sorokban a vetés annál sűrűbb, minél szélesebbek a magszántás barázdái, de a sorok közt is annál szélesebb hely marad üres, melyen gabonanövényt alig, hanem annál több gyomot lehet látni.

Ha körülményeink és a föld állapota megengedi, némely növények alá czélszerű a magszántást a vetés előtt 2—3 héttel megtenni; ezen eljárás által a talaj jól megülepedett, mely állapot némely növények p. o. a rozs diszlésére jó behatással van.

Rétek és legelők törésénél azon kérdés merül fel, valjon azokat még azon vetőidényben akarjuk-e használni, vagy sem. Első esetben czélszerű a gyepet először csak sekélyen lenyesni, s azután mélyebben felszántani. A gyepenyésése előtt igen czélszerűen használható a csoroszllya eke, mely mindég a leendő szántás irányával ellenkező, azaz keresztben alkalmazandó. Ezen munkával elérjük azt, hogy a gyep gyökerei a csoroszllyaeke kései által elmetszvetén, a gyep lehánytása könnyebben véghez vihető. Ha azonban az új törések megmunkálására egy évet szentelünk, akkor az első szántást vagy törést mélyebben tehetjük, ezen munka ez esetben mindég tél előtt eszközöndő. A keverő szántás feladata leend azután a talajt mentől jobban elaprózni.

Walter Lajos.

Gazdasági szemle a bécsi közkiállitáson.

(Folytatás.)

XI. Dánia.

Dánia szemterményei a kiállitáson mindössze csak három kiállitónak szemterménygyűjteményeiben lettek bemutatva, névszerint Puccaard és Hacc nakskovi kereskedők, Suhr R. nyborgi és Wendt F. roskehrei birtoko-

sok szemterménygyűjteményeiben, melyek mindenikében a gabnaneműek voltak legerősebben képviselve.

A gabnaneműek közül a buza, rozs, árpa és zab említendők, mint a melyek nem csak mint szemtermények, hanem szalmás, csépeletlen állapotban is kivoltak állitva. A buza részint szakálás, részint szakáltalan tarbuza, feje középnagy és szeme világos piros és fehér színű, köpczös alakkal bír. A rozs könnyű fej mellett is nagy szemmel bír. Az árpa feltünő hosszú kalászokat és szép nagy fejet mutatott, szeme, különösen a lovagárpának szép nagy zöldessárga. A zab nem nagyon erős buga mellett is szép nagy sárga szemű zab. A hüvelyesek közül a kis zöld borsó, és a feketés barna gömbölyű szemű babó említendők. A szálatakarmánynövények közül pedig végül csak a veres lóher, timotifű és francia perje voltak képviselve. Az olaj- és gyökönvények magjai egészen hiányoztak; a fonálnövények közül pedig a len, mint rostnövény, a szál feldolgozásának különböző stadiumában igen szépen volt ugyan képviselve, de mint szemtermény teljesen hiányzott.

Dánia szemterményei a nyugoti gazdasági csarnokok keleti szárnyainak közép részében voltak egy körfal melletti és egy szabadon álló asztalon, jobbra csak kisebb vászonzásokban kiállitva, melyekre az illető szemtermény jelzése képpen annak neve, valamint a termesztő és termelőhely neve is fel voltak jegyezve.

XII. Svédország.

Svédország szemterményeinek kiállitása körül kiváló tevékenységet fejtettek ki a svéd gazdasági egyesületek, u. m. a Norrbotten Län, Gefleborg Län, Westmanland Län, Upsala Län, Stockholm Län gazdasági egyesületei, melyek mindenike a kerületökben termesztett szemterményeknek egész gyűjteményét beküldötte, de nem kevesebb érdekeltséget tanusítottak Svédország egyes mezőgazdái is, miután alig volt vidék, melynek szemterményei képviselve ne lettek volna.

A szemtermények minőségét illetőleg Svédország szemterménygyűjteményeit egy egységes egésznek véve benne feltaláltuk: a buzát piros és halvány szemmel, a rozst zöldesbarnán kis és nagy szemmel, az árpát zöldesbarnán és fekete nagyszemmel, a zabot sárgán és fekete szemmel; a hüvelyesek közül a rózsaszínű és zöldes nagy és kisszemű borsót, a feketés barna gömbölyű babót és pedig tisztán és zabbal keverve, a ló- és disznó babót; a szálatakarmánynövények közül a Svédországra nézve jellemző világos és sötétzöld szemű Alsike lóherét, a veres lóherét és timoti füvet, melyek Hagendahl C. A. örebroi gabona és fűmag- nagy kereskedő által állitattak ki, ki- nek évi forgalmát egyedül fűmagvakban mintegy 3000—3500 mázsára lehet tenni s kivált az Alsike lóheremag kivitele Angliába, Dániába és Finnlandba nagyon jelentékeny.

Svédország gazdasági egyesületei és egyes mezőgazdái által küldött szemtermények, egységes szemterménygyűjteménnyé összeállitva, a svéd gazdasági csarnokban, egy lépcsőzetes emelvényekkel bíró asztalon állitattak fel; a

szemtermények elhelyezésére üvegedények használtattak, melyek részint henger, részint pedig körtealakúak voltak és a szemtermény, természetű és termelő hely nevét feltüntető felírásokkal is el voltak látva.

A szemterményeknek az állványokon való elrendezésénél a termelési vidékek és kiállítók méltattak első sorban figyelemre és nem a szemterményeknek egyneműsége, mi által a terményeknek egy helyen összpontosítása dacára sem lehetett az áttekintés teljesen megfelelő.

XIII. N o r v é g i a.

Norvégia szemterményeit mindössze is csak igen kis mennyiségekben Norvégia gazdasági akadémiaja, a Christiania mellett fekvő Aas, s az ugyancsak Christiania közelében lévő királyi uradalom Ladegaardsöen mutatták be.

A kiállított szemtermények között képviselve voltak a gabnaneműek, hüvelyesek, olaj-, fonal- és szalastakarmány növények. A gabnaneműek közül megemlítendők: a buza, mint szakálás és tar buza, fejkök általában kicsi s szemök részint piros, részint halvány, inkább kicsi, mint nagy; szemre legnagyobb a Sz. Helena buza; a rozs jól fejlett fejjel, rövid szakállal, zöldes barna szép szemmel; az árpa szép fejjel, hosszú szakállal, szemre nézve mint közönséges zöldes sárga, fekete és barnás csupasz árpa lévén megkülönböztethető; a zab dús bugával, sárga, barna és fekete, de egyiránt szép szemmel; a tengeri kis csövel, fehér világossárga és veressárga színű szemmel.

A hüvelyesek közül említést érdemelnek: a borsó és pedig a kisszemű zöldessárga és rózsaszínű; a babó szép fekete gömbölyű szemével és a barnás középnagy és kisszemű disznóbab.

Az olaj-, fonal- és szalastakarmánynövények csekély mérvben voltak képviselve.

Norvégia szemterményei, a szalmás gabnaneműek kalászaival s a tengeri csöveivel együtt, bedugaszolt, megfelelően jelzett, hengerüvegekben állították ki, s a svéd szemtermények mellett, az ezek részére készült, lépcsőzetes emelvényekkel bíró asztalon felállítva csekély számuk miatt Norvégia szántóföldmiveléséről a szemlélőben csak kisszerű fogalmat voltak képesek költeni.

XIV. O r o s z o r s z á g.

Europa ezen legnagyobb, a fekete tenger és északi jeges tenger között elnyúló s a legkülönbözőbb éghajlati viszonyokkal bíró államának szemterményeit, tanintézetek, mintagazdaságok és kisebb nagyobb birtokosok állították ki, s ha a kiállítók száma, valamint a kiállított szemtermények mennyisége az orosz birodalom nagy terjedelmével nem is volt arányban, a kiállított szemtermények minősége mégis igen kedvező megítélést engedett.

A kiállítók közt szereplő tanintézetek és mintagazdaságok közül említendők: a Goreszki-féle gazdasági tanintézet, Mohilew kerületben Gorkinál; a Mária nevű gazdasági iskola Ssaratownál, a Petrowski-féle erdészeti akadémia Moskova mellett; a kasani és charkowi mintagazdaságok Kasanban és Charkowban.

Oroszország szemterménykiállításában miveleti növényeink legnagyobb részével és a nevezetesebbek számos fajtájával volt alkalmunk találkozhatni.

A főgabnaneműek közül természetű fajtákként lettek kiállítva: az őszi piros és fehér szemű buza, a sandomir, konbanka, bessarabiai, podoliai, ghirca és lengyel őszi buza, a tavaszi piros és fehér szemű buza; az őszi probsteii, wasa, norvégi, jarenska és Szent János rozs, a tavaszi közönséges és skót rozs; a kent, imperial, chevalier, csupasz, armeniai és orosz árpa; az angol, francia, amerikai, probsteii, fekete, lengyel, sziberiai és orosz zab.

A hüvelyesek közül mint nevezetesebb válfajták kiűntek a kis és nagy fehér paszuly és a zöld paszuly; az óriás victoria borsó, a fehér és zöld mezei borsó, az orosz és francia lencse.

Az olaj- és fonalnövények közül csak a miveleti és vadrepce, továbbá a kender és len említhetők.

A gyök és szalastakarmánynövények közül a takarmány és karórépa, a fehér téli retek, a hosszú murok, továbbá a veres, fehér és svéd lóher, csigacső, baltaczim, magyar és olasz mohar, valamint a csibehur magjai voltak képviselve.

Oroszország szemterményei az orosz gazdasági csarnokban két nagyobb gyűjteményes kiállítássá voltak rendezve. Az egyikben, a teljesebben, a gabnaneműek szemes és szalmás kalászos állapotukban, csinos szekrények beüvegelt osztályaiban; a többi szemtermények pedig bedugaszolt üveghengerekben egy deszkaállvány két oldalára erősítve voltak kiállítva. A másikban pedig a szemtermények nagy hengerüvegekben, közönséges sima asztalon helyeztetek egymás mellé. Az előbbiben a szemtermények elrendezése részben a miveleti növénycsoportokra való tekintettel történt.

A jelzés hiányos volt, miután a termény megnevezésétől eltekintve, termőhely és természetűre nézve kellő felvilágosításokat nem szolgáltatott és számos esetben csak orosz nyelven eszközöltetvén, a szemlélők nagy többségének érthetetlen maradt.

XV. R o m á n i a.

A román fejedelemség szemterményeit egy gyűjteményes kiállításban mutatta be, melyhez Romania mezőgazdájának igen nagy száma, de többnyire csak egy két legjelesebb szemterményének mintájával járult.

Románia szemterményeiként állították ki a gabnaneműek közül a buza jobbára piros és csak kis mennyiségben halvány fehér szemmel, a rozs csekély mérvben, az árpa szép zöldessárga, sárga szemmel, a sárga és fekete zab, a tengeri sötét sárga nagy szemmel és szép csövel, a köles; — a hüvelyesek közül: a paszuly szín és nagyság tekintetében megkülönböztethető válfajtái nagy számával, a lencse és a bükköny; az olaj-, fonal- és fűszer növények közül: a repce, kender és len, a mustár, kömény és koriander; a gyök növények közül: a takarmányrépa mag. Hiányzottak a szálas évelő takarmánynövények és fűfélék.

Az érintett szemtermények Románia által az iparpalotában elfoglalt oldalcsarnok gazdasági részének közép-pontján egy hat oldalú gulát képező, lépcsőzetesen emelkedő polczokkal bíró asztalon voltak felállítva. Kisebb mennyiségben szolgáltatott minták 1—2 pintes bedugaszolt üvegekben, nagyobb szemtermény minták pedig $\frac{1}{4}$ mérős sajtárokban voltak kiállítva. Elrendezésök részben a művelési növény csoportok szerint eszközöltetett. Jelzésök a főkívánalmaknak megfelelt.

XVI. T ö r ö k o r s z á g.

Az oszmán birodalom szemterményeinek gyűjteményes kiállításához a termelők csudálatos nagy száma járult. A legtöbb termelő azonban csak egy terménymintát küldvén, a gyűjtemény mégis kisebbszerű maradt, mint az a kiállítók nagy számára való tekintettel várható volt.

A gabnaneműek és hüvelyesek minőségére nézve megjegyzendő, hogy a buza jobbra piros kisszemű, a rozs hitvány szemű, az árpa zöldessárga, középnagy, a zab barnássárga világosabb és sötétebb árnyalatban, a tengeri világos és sötétsárga középnagy és kisszemű és csak kivételesen nagyszemű; a paszuly tulnyomóan fehér, a borsó nagy rózsaszínű és középnagy zöldesbarna, a lencse kevert zöldes és barnás szemű.

Mint különlegességek a kömény és koriander, a tök és dinnyemagvak érdemelnek említést.

A szemterményminták tisztasága általában véve nem volt kielégítő s méltán kifogásoltatott. A minták nagy része ugyanis nemcsak földes részek, hanem gyommagvak által is felette tisztátalanított állapotban volt.

A szemtermények nagy részénél különben az idegen alkatrészek általi tisztátalanítástól eltekintve még egy másik hiány is említést érdemel. Nem csekély volt azon szemterményminták száma, melyek teljesen megpenészedtek és a termények vagy legalább is a mintáknak meg nem felelő gondozására engedtek következtetést vonni.

Törökország szemterményei az iparpalotának főcsarnokában, Törökország egyéb földművelési termékeivel együtt voltak kiállítva. Négy részt arányosan elhelyezett, hosszukás négyyszög alakú emelvény, lépcsőzetes póczokkal szolgált, a terményeket tartalmazó 1—4 pintes bedugaszolt üvegek felállítására.

A szemterményeknek a földművelés egyéb terményeitől való elkülönített bemutatására, valamint a szemterményeknek tanulságosabb csoportosítására figyelem nem fordított.

A szemtermények jelzése törökül történvén, a szemlélők nagy többségére érték nélkül maradt.

(Folytatása következik.)

T A R S A L G Ó.

Szőlészeti statistikai kimutatás.

1. Alsó-Szováth (Kolozs megye) hat hold 1324 □ ölön termel agyag és pala altalajon vegyes hazai faj szőlőket, karikás mivvelés alatt. Kerül egy hold 85 forintba, napszám munka általi mivveléssel, Eladás az utóbbi időben nem történt; piacza Kolozsvár. Terem kitünő bort, egy holdon 10 akót. (1 akó=5 erdélyi veder.)

2. Arany-Kut (Kolozs megye). Termel 9 hold 707 □ öl vegyes hazai fajszőlőt, karikás mivvelés alatt pala és agyag talajon. Kerül egy hold szőlő mivvelése vinczellérel 85 forintba. Terem kitünő bort, holdanként 10 akót.

3. Felső-Szováth (Kolozs megye). Termel 16 hold 422 □ ölön vegyes hazai faj szőlőt, agyag fel- és palakő altalajon karikás mivvelés mellett. Kerül holdja 85 forintba napszám mivveléssel. Terem kitünő bora egy holdon 16 akó, 1871-ben kelt akója Kolozsvárt 5 forinton, 1872-ben és 1873-ban 7 forint 50 kron.

4. Mező-Keszű (Kolozs megye). 16 hold és 923 □ öl területű agyag talajon vegyes hazai fajszőlőt termel, kari-

kás mivvelés mellett. Kerül holdja napszám mivveléssel 80 forintba; terem holdja 15 akó jeles bort. Kelt akónként 1871-ben 5 forinton, 1872- és 1873-ban 7 forint 50 kron. Piacza Kolozsvár és Szamosujvár.

5. Mocs (Kolozs megye). 30 hold és 75 □ öl területű agyag fel- és pala altalajon, részint vegyes hazai faj szőlőt, részint rieslinget termel, mely utóbbiból 1871-ben Vinkler Frigyes megyei főorvos ur ültetett 2 holdat, Hosszu Jósef tanácsos ur 1874-ben 8 holdat rendszeresen vízvezető- és szeker utakkal ellátva. Az egész karikás mivvelés alatt áll s kerül holdanként napszám és szakmány munkával 90 forintba. Ad holdanként 20 akó kitünő bort; elkelt 1871-ben 5 forinton, 1872- és 1873-ban 7 frt. 50 kron. Piacza Kolozsvár.

6. Palatka (Kolozs megye). Termel 24 hold 1300 □ ölön vegyes hazait, 2 hold oportot, 2 hold traminit, 2 hold rieslinget és 1 hold sauvignont. Karikás mivvelés mellett kerül napszám munkával holdanként 90 frtba. Terem holdanként 20 akó kitünő bort, mely elkelt 1871-ben akónként 5 forinton, 1872-73-ban 7 frt 50 kron. Piacza Kolozsvár.

7. Pusztá-Kamarás, (Kolozs megye) termel 8 hold

1200 □ öl részint vegyes hazai, részint külföldi szőlőket agyag talajon. Az irt szőlőkből 1 hold kövér, 2 hold sauvingnon, 1 hold croquant muskotály, 3 hold riesling és egy hold 1200 □ öl vegyes hazai faj. — A B. Kemény Gyula ur 5 hold szőlője dupla Gnyot a többi pedig karikás mivélés alatt áll. Kerül holdanként 90 frtba, és terem 20 akó kitünő bort. Elkelt az 1868-beli bornak akója 20 forton; az új fajok még ezután jönnek termés alá.

8. Vajda-Kamarás, (Kolozs megye) termel 24 hold 219 □ ölön agyag talajban vegyes hazai faj szőlőket. — Kerül holdja karikás mivélés mellett napszám munkával 75 forintba, szakmány munkával 80 frtba. Terem holdanként 20 akó mustot; elkelt 1871-ben akója 5 forinton, 1872-73-ban 7 frt. 50 kron. Piacza Kolozsvár.

9. Káján (Kolozs megye). Gál Gyula ur termel 1 hold rieslinget agyag talajon, karikás mivélés mellett. Kerül szakmány munkával 80 frtba, terem 20 akó kitünő bort, eladás még nem történt.

10. Mező-Ógyéres (Kolozs megye), termel 1 hold riesling szőlőt agyag talajon, karikás mivélés mellett. Kerül holdja napszám munkával 75 frtba. Még nem termett.

11. Mező-Légen (Kolozs megye) termel 3 hold szőlőt agyag talajon. Kerül karikás mivélése holdanként 80 frtba. Terem 20 akó kitünő mustot; eladás nem történik, helyt keli a tulajdonosoknál.

12. Mező-Katona (Kolozs megye). Van 3 hold szőlője agyag talajon, melyből 800 □ öl tramini, 800 □ öl riesling, a többi vegyes hazai faj; mivélése karikás. Kerül holdanként 85 forintba. Eladás nem történik. Bora kitünő, holdanként 25 akót terem.

13. Mező-Pete (Kolozs megye) termel 1 hold vegyes hazai faj szőlőt karikás mivéléssel. Kerül holdja napszám munkával 80 frtba. Eladás nem történik. A talaj agyag.

14. Szombattelke (Kolozs megye), termel 1 hold vegyes hazai faj szőlőt agyag talajba. Kerül holdja karikás mivéléssel 75 forintba. Eladás nem történik.

15. Gyeke (Dobokamegye) termel 10 hold vegyes hazai faj szőlőt agyag talajon. Kerül holdja napszám munkával karikára mivélve 85 frtba. Terem holdanként 25 akó kitünő bort. Elkelt akója 1871-ben 5 frton, 1872-73-ban 10 forinton. Piacza Szamosujvár.

Fekete Pál,
orsz. szőlészeti vándor tanár.

Sz. 22—874.

ltb. Eln.

Hirdetmény.

A folyó évi május hó 11-én Budapesten tartott országos lótenyésztésügyi értekezlet alkalmával azon javaslat tétetett, hogy álladalmi méntelepök létszámából évenként kisorolt mének közül azon példányok, melyek nem öröklő hibák, hanem előhaladtabb koruk miatt távolítottak el, de kisebb

mérvben tenyésztésre még alkalmasoknak találtatnak, s jeles származásuknál fogva értékes ivadékot biztosíthatnak; méltányosan megállapítandó csekélyebb árért egyes gondosabb tenyésztők kezeibe juttattatnak.

Felhivom ennél fogva, mindazon lótenyésztő gazdákat, kik a folyó évi augusztus hóban kisorolandó mének közül ily példányokat igen kedvező áron megszerezni óhajtanak, szándékuikat velem legfeljebb június hó 30-ig tudatni sziveskedjenek, hogy a Nagyméltóságú földmivélés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumnál e tárgyban a kellő lépéseket ideje korán megtehessem.

Borsa, 1874. Junius 15.

B. Bánffy Dániel
erdélyi központi lótenyésztési
bizottsági elnök.

EGYVELEG.

* Lapunk t. előfizetőit bátrak vagyunk tiszteletteljesen figyelmeztetni, hogy a jelen évfolyam első fele végéhez közeledik, miért is az előfizetések szives megújítását ideje korán kérjük eszközölni, nehogy a lap küldésében késedelem álljon be.

Az „Erdélyi gazda“ kiadó hivatala.

* Egy önálló földmivélési ministerium szervezése érdekében, az erdélyi gazdasági egylet, mint tudva van, kérelmet intézett az országos képviselőházhoz, mely kérvényt egyleti alelnök és orsz. képviselő Tisza László folyó hó 12-én a képviselőház CCLII ülésén mutatta be. Egyidejűleg a Kecskemét-vidéki gazd. egylet is ugyan ezen tárgyban folyamodott — mindkét folyamodás a kérvényi bizottsághoz utasított. Reméljük, hogy a magyar haza gazdasági értelmiségének ezen jogos követelménye nem fog a pusztában kiáltó szó gyanánt elhangzani, nem fogja a poros actahalmaz „becses anyag“ -át szaporítani, vagy pedig mint „tanulmánytárgya“ bevárhatlan határidőig elhalasztani — hanem igazságos és méltányos bírakra fog találni a nemzet képviselőiben és egy önálló, kellő hatáskörrel és dotatióval ellátott gazdasági ministerium szervezésében a mindnyájunk által szívünkben óhajtott megoldást fogja nyerni!

* A kolozsvári országos vásár f. hó 13-án s az azt megelőző pár napon folyt le s nagyon gyengén ütött ki. A pénzhány igen érezhető volt. A szarvasmarhánál a kínálást jóval meghaladta a kereslet; 1 pár jó ökör 220—250 frton kelt el, közepes 180—200 frt. 1 drb. jó tehén 80—90 frton. Ló nagyon kevés volt vásárra kiállítva s ezek is egy pár kivételével csekélyebb értékűek voltak.

* Szőlészeti vándor tanárunk működéséről a „Kelet“ 135. számában „egy mocsai birtokos“ tollából a következő érdekes adatokat olvassuk: „e tekintetben (t. i. a nép ismereteinek gyarapítására) történt is már valami s az egyes egyén kihatását véve föl, még sok is a mennyiben vándor

dor-szőlésztanár Fekete Pál ur Mocson és vidéke több falvaiban, hivatása teljesítésében közelebb mintegy 3 hetet töltvén, a kik érdeklődtek, tőle mind a szőlő beállításában, mind annak a Mezősége legalkalmasabb művelési módjában is teljesen okulhattak, mert itt Mocson Hosszu József főszámszéki alelnöknek egy, avatlan kezek által már 8 holdnyi szőlőjét újbólültetvén, czélszerű és szépen kivitt vezető utakkal is úgy látta el, hogy minden arajárót a legkedvesebb látványban részeseíti; a szőlőültetésről és művelésről tartott gyakorlati előadásai s fölvilágosításai pedig oly érthetők, természetesekek, hogy azokat minden csak közönséges értelemmel bíró hallgatója is könnyen fölfoghatta, utánozhatja. De ezen ephemer tanítás fájdalom a nagobbára indolens s régi szokásaihoz ragaszkodó köznépünk s vinczelléreink által bosszantó közönnnyel s bizalmatlanul vétetett, s ezen körülmény az, mely szőlőművelésünkre nyomasztólag, károsan hat, s melyen csak kormányunk segíthet az által, ha vidékünkön egy vinczelléri képezdét állít föl, s egyedül ez azon eszköz, mely által szőlőinkre, borterméseinkre tett fáradaimaink, költségeink t. i. alaposan képzett vinczellérek czélszerű művelése útján, megfordulnak s végre ez azon eszköz, mely a szőlőművelést a Mezőség végtelen száma sok kopár oldalain is meghonosítani s biztosítani fogná. Indíttatva érez-

zük tekát magunkat különösen felhívni ez ügyre a kormány figyelmét, sőt a mezőségi birtokosok nevében kérjük is rá, hogy kövessen el minden lehető ezt intézet mielőbbi felállítására." A mi a levél végszakaiban foglalt óhajtást illeti, az erdélyi gazdasági egyesület ennek megvalósítását nem csak szóval, de tettel is megkísérelte, és mint halljuk, csakis az építkezési költségek képeznek e tekintetben még akadályt.

* Kormányi intézkedés a szerb tövis kiirtása tárgyában. A földművelési ministerium a törvényhatóságokhoz következő körlevelet intézett ez ügyben: „A szerb tövis név alatt ismeretes kártékony növény (*Xanthium spinosum*) gyökeres irtására közeledvén az alkalmas időszak, felhívom a törvényhatóságot, hogy a mennyiben ezen növény hatósága területén mutatkozik — annak kiirtása iránt a vezetésem alatti m. k. ministerium által az előző években kibocsátott körrendeletek értelmében a f. évben is intézkedjék. A minister megbízásából Major s. k. ministeri tanácsos.”

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: Vörös Sándor.

H i r d e t é s e k.

TAUFFER FERENCZ

Kolozsvártt.

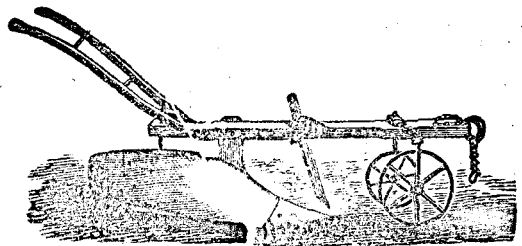
Ajánlja a T. cz. gazdaközönségnek dusan ellátott

mag- és termény-raktárát,

hol is mindennemű lóhere, fűtakarmány, répák, bükköny, KANADAI és sziberiai zab, kerti és virágmagvak a legjutányosabb árakban kaphatók.

(1)

(25—26)

Gubicz András

utódának gazdasági gépgyára
Budapesten, Lipót-utca 41. szám.

Ezennel batorokodom a t. cz. gazdaközönségnek általános elismerésben részesült s számos gazdasági és már három világkiállításon érmeikkel kitüntetett

Gubicz-féle ekéket

becses figyelmébe ajánlani. Megjegyezvén, hogy azok árait a körülményekhez képest mérsékelten, s egyes ekerészekkel is szívesen szolgálók.

Ajánlom továbbá a gyáramban hasonló szilárd szerkezettel s hasonló gondossággal kiállított egyéb gazdasági eszközöket s gépeket is u. m. töltőgető, kapáló, magtakaró ekéket, boronákat, rőgtörőket, szecskavágós kukuricza morzsoló gépeket, s kiváló szilárd és czélszerű szerkezetű rostákat, stb.

Kivanatra árjegyzékkel bérmentve szolgálók, tisztelettel Gubicz András utóda

Gubicz László

(2) (20) (2—3) gazdasági gépgyáros.

Jelzalog-kölcsönöket

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvizonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvárt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1-től 4-ig.) 25-52

TARTALOM: A talaj művelése. — Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon. (Folytatás.) — Társalgó. — Szőlészeti statisztikai kimutatás. — Hirdetmény. — Egyveleg. — Piaci árak. — Hirdetések.

(3.)

FELHIVÁS JÉGBIZTOSÍTÁSRA.

(13—26.)

A jégbiztosítási idény beálltával van szerencsénk a t. gazdaközönség tudomására hozni, hogy társaságunk az idén is minden mezei termény: mint takarmányfüvek, kukoricza, minden gabna nemek, olajos növények, szőlő és dohány

jégverés általi elkarosodása ellen biztosítást eszközöl.

A díjazás lehető olcsóra van szabva s megtekinthető úgy a központon, mint minden ügynökségéi, hol a módozatok iránt is tájékozás nyújtatik.

Biztosítások fogadtatnak el, aratás és betakarítás után fizetendő váltókra is.

Egész községek, mint eddig, az idén is külön kedvezményben részesülnek.

Kárait a „Victoria“ mint tudja van, minden haladék nélkül, méltányosan rendezi és fizeti.

A „Victoria“ évek óta Erdélyben a legtöbb kárt fizeti s e czimen már összesen

mégy milliót

haladó összeget juttatott vissza a közönség kezébe.

A gazda közönség tisztelettel hivatik fel tehát, jégbiztosítási ajánlatát egyenesen a „Victoria“ ügynökeihez adni be.

Kolozsvárt, 1874. június 1-én.

A „Victoria“ biztosító társaság Kolozsvárt.

Piaci árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zab	török-buza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
ÁRA KRAJÉZÁROKBAN										
Kolozsvár	június 18	680—700	520—680	460—500	160—180	450—480	130	80	1100	23
Nagy-Várad	jun. 11	590—654	460—490	450—476	140—168	—	200—210	110—160	1160	20
Maros-Vásárhely	június 13	654—675	525—538	485—500	205—218	—	265—275	90—140	1900	22
Károly-Fehérvár	jun. 6	625—637	510—525	485—500	200—213	—	265—275	110—160	1000	22
Nagy-Szeben	septem. 29	620—687	—	467—507	180—133	533—600	80—85	60	700	22
Brassó	febr. 1	600—658	578	454—462	146—153	348	—	—	—	20
Besztrece	június 9	680—720	560	520	180	—	100—140	80—130	750	16
Nagy-Enyed	június 4	600—630	500—550	400—450	195—210	—	290—300	55—65	1100	20
Szamosujvár	június 15	680—740	520—590	440—480	190—200	—	220	60	1200	18
Deés	június 16	700—740	640—680	480—500	170—180	—	130—140	65—90	800	18
Torda	septem. 23	600—640	540—580	400—420	100—110	—	170—180	70	800	15

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 71 frt 80 kr. Ezüst árkelet 106.

Bécsi marhavásár: Felhajtott 4570 darab hizó ökör. A forgalom a oagy felhajtás következtében gyenge: á r a k : gall. cziai 27.50—30 frt magyar és német 28—31 frt. a vágósúly mázsája.

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvárt